

01/09/2017

J. nr.: 2016-15-60-00155

Slutrapport for kampagnen

Antibiotikabehandling af yverbetændelse og bakteriologisk undersøgelse i forbindelse med behandlingerne

INDLEDNING

Siden 2010 har der i Danmark været regler for antibiotikabehandling af yverbetændelse i kvægbesætninger. Ved behandling af yverbetændelse med bredspektret antibiotika, skal der udtages en mælkeprøve, og behandlingen skal korrigeres ud fra resultatet af undersøgelsen af denne. Disse regler blev indført for at sikre en ansvarlig anvendelse af antibiotika og dermed minimere resistensudviklingen.

Af hensyn til en ansvarlig anvendelse af antibiotika og for dermed at minimere resistensudviklingen, er det afgørende, at der udtages og undersøges mælkeprøver i forbindelse med anvendelse af andet end simple penicilliner til behandling af yverbetændelse. Derved styrkes muligheden for, at dyrlæge og/eller besætningsejer kun behandler tilfælde af yverbetændelse, hvor det er effektivt, og at behandlingen i størst muligt omfang sker med smalspektret antibiotika.

Bakteriologisk dyrkning af mælkeprøverne skal foretages i besætningsdyrlægens praksis eller på et laboratorium med en akkrediteret undersøgelse. De isolerede mastitis-patogener skal undersøges for penicillinresistens.

I besætninger med sundhedsrådgivningsaftale (SRA) modul 2 kan besætningsejeren foretage de ovennævnte behandlinger på basis af aktuelle besætningsdiagnoser. Her er besætningsdyrlægen også ansvarlig for at kontrollere, at de krævede mælkeprøver undersøges og anvendes i tilrettelæggelsen af behandlingsforskriften for besætningen.

2. Formålet – hvorfor gennemfører vi kampagnen – og hvad går den ud på?

Formålet med kampagnen var at afklare, om kravene til bakteriologisk undersøgelse, forud for yverbehandlinger med bredspektrede typer af antibiotika, blev overholdt af besætningsdyrlæger og besætningsejere.

Med kampagnen ønskede Fødevarestyrelsen:

- At kontrollere, om der blev udtaget og undersøgt mælkeprøver ved behandling af yverbetændelser med andet end simple penicilliner.

- At kontrollere, om resultater af ovennævnte undersøgelser blev anvendt i fastlæggelsen af generelle behandlingsforskrifter for behandling af yverbetændelse med andet end simple penicilliner.
- At kontrollere, om dyrlægens instruks vedr. udtagning af mælkeprøver blev fulgt af landmænd med SRA modul 2.
- At kontrollere, om bakteriologisk diagnostik skete efter reglerne.
- At kontrollere forhold, hvorunder der sker udsæd, dyrkning og aflæsning af mælkeprøver i praksislaboratorier.
- At vejlede om kvalitetssikring af bakteriologiske undersøgelser i praksislaboratorier.

KONKLUSION

Kampagnen viste, at hos en del af de besætningsejere og dyrlæger, der bruger eller anviser brug af bredspektret antibiotika til behandling af yverbetændelser, overholdes reglerne ikke på et eller flere af de kontrollerede områder.

Kontrollen omfattede 153 besætninger og 31 dyrlæger.

Hos 7 besætningsejere og hos 7 dyrlæger blev der givet sanktioner for overtrædelse af medicinreglerne.

Den hyppigste overtrædelse var (12 ud af i alt 14 givne sanktioner), at der ikke blev udtaget mælkeprøver i forbindelse med brug af bredspektret antibiotika til behandling af yverbetændelser. Det blev ved kontrollerne oplyst, at dette skyldes både, at enkelte dyrlæger ikke var klar over, at brug af bredspektret intra-mammaria også medfører krav om mælkeprøve, og der dermed ikke var instrueret korrekt om udtagning af en prøve til landmanden, og at enkelte landmænd ikke fulgte dyrlægens instruks. Enkelte dyrlæger var heller ikke klar over pligten til at gemme laboratoriesvar i deres journalmappe fra hver besætning.

I forbindelse med gennemførelse af kampagnen i besætningerne blev spurgt ind til udtagning, opbevaring og indsendelse af mælkeprøver. Der sås i den forbindelse en stor spredning med hensyn til, hvornår prøverne blev indsendt, lige fra straks efter udtagning til op til 2 uger efter. Dette er ikke i sig selv en overtrædelse af gældende regler. Ifølge reglerne skal prøven udtages inden behandling, men der stilles ikke specifikke krav til, hvornår prøven dyrkes og svar formidles.

Imidlertid giver det anledning til, at Fødevarestyrelsen overvejer reglernes fortsatte hensigtsmæssighed og det reelle grundlag for korrektion af præparatvalg mod mere smalspektrede præparater, hvor dette ville være tilstrækkeligt.

RESULTATER

153 kvægbesætninger og 31 kvægpraktiserende dyrlæger

153 kvægbesætninger med sundhedsrådgivningsaftale modul 2 og 31 kvægpraktiserende dyrlæger blev kontrolleret fra Fødevarestyrelsen. Heraf blev 29 besætninger besøgt uden kontrol hos den tilknyttede dyrlæge. Se tabel 1 i slutningen af rapporten.

Overtrædelser af lovgivningen

Hos 7 besætningsejere fandt kontrollen, at medicinreglerne vedrørende udtagning af mælkeprøver før behandling med bredspektret antibiotika ikke blev overholdt. Heraf blev 5 besætningsejere indskærpet udtagning af mælkeprøver pga. manglende udtagning fra nogle køer og 2 besætningsejere blev politianmeldt.

Politianmeldelserne blev givet med baggrund i ingen udtagning af mælkeprøver gennem længere tid.

Hos en enkelt besætningsejer blev givet en bøde for ikke at opbevare medicinregistreringer i besætningen længere end 1 måned tilbage. Regelefterlevelsen for besætningsejere var 95 %.

Hos 7 dyrlæger fandt kontrollen anledning til sanktion. Der blev givet 5 indskærpelser for mangelfuld anvisning, idet dyrlægen ikke havde anvist, at landmanden skulle udtage mælkeprøve ved brug af bredspektret antibiotika til yverbetændelser. Derud over blev der indskærpet opbevaring af laboratoriesvar som en del af besætningsjournalen i 2 tilfælde.

Regelefterlevelsen for dyrlæger var 77 %.

Se tabel 1 og 2.

METODE

Information om kontrolkampagnen

Fødevarestyrelsen har afholdt informationsmøde med SEGES og Den Danske Dyrlægeforening(DDD), og i samarbejde med disse udsendt information om kampagnen

gennem landbrugsmedierne, på Fødevarestyrelsens hjemmeside og via nyhedsbrev fra DDD.

Dyrlægerne er valgt ud fra kvægdyrspraktiserende dyrlæger med primært/eksklusivt brug af cefalosporiner, dernæst bredspektret antibiotika til behandling af yverbetændelse og deres tilknyttede landmænd med sundhedsrådgivningsaftale modul 2.

Enkelte landmænd ud over disse er valgt ud fra sundhedsrådgivningsaftale modul 2 og evt. brug af cefalosporiner/brug af bredspektret antibiotika til behandling af yverbetændelser i besætningen.

Kontrollerne blev gennemført i perioden fra. 1. marts 2017 til 1. juli 2017.

Kontrollerne blev udført som uanmeldte kontroller i besætningerne og varslede kontroller hos dyrlægerne (varslet pr. e-boks 14 dage før kontrollen). Dog blev besøgene hos landmændene anmeldt på forhånd (dog maksimalt 48 timer før besøget), hvis besætningen var besøgt to gange forgæves.

Landmænd og dyrlæger var så vidt muligt koblede, så kontrollen blev gennemført hos en dyrlæge og et antal af de landmænd, dyrlægen havde rådgivningsaftale modul 2 med.

Hos landmændene blev kontrolleret gældende besætningsdiagnoser for behandling af yverbetændelser, evt. opbevaring af laboratoriesvar for dyrkninger, udstyr til udtagning af mælkeprøver og der blev spurgt ind til kendskab til udtagning af prøver på korrekt måde.

Hos dyrlægerne blev kontrolleret opbevaring af gældende besætningsdiagnoser, om der var anført udtagning af mælkeprøver i disse og laboratoriesvar for 5-10 køer behandlet med bredspektret antibiotika hos de landmænd, der var udtrukket til kontrol. Hvis der i praksis dyrkedes mælkeprøver, blev laboratoriefaciliteter inspiceret.

TABELLER OG FIGURER

Tabel 1: Fordeling af kontroller på kontrolobjekttype samt resultater af kontrol

Fordeling af kontroller på kontrolobjekttype				
	Antal kontroller	Antal kontroller med sanktion	overtrædelsesprocent	Regelefterlevelse
Besætninger	153	7	5%	95%
Dyrlæger	31	7	23%	77%

Tabel 2: Fordeling af overtrædelser

Fordeling af overtrædelser			
	Antal kontroller hvor der er givet en eller flere indskærpelse	Antal kontroller hvor der er givet en eller flere adm. Bødeforlæg	Antal kontroller hvor der er givet en politianmeldelse
Besætninger	5	1	2
Dyrlæger	7	0	0